

mod dette Selskab størst paa selve Sjælland og har vistnok ikke kundgjort sig i den Grad i de andre Provindser. Det er en Opinion, der er fremkommen ved den ringe Tilbøielighed, som det nævnte Selskab hidtil har vist til at imødekomme Stemninger, Onsker og Begjæringer hos Publicum. Jeg troer imidlertid ogsaa, at denne Opinion kan være og maaskee er for overbæven, og jeg troer aldeles ikke, at der kan være Tale om, at der vilde være en saadan Gjenstridighed tilstede hos det sjællandske Jernbaneselskab, hvis det fik Driften af alle Landets Baner under sig, at man behøvede at være nogen absolut Skræk for, at dette Selskab til Slutning blev det private Selskab, hvormed Regjeringen kom til at indlade sig om Banernes Forpagtning. — Den ærede Ordfører har bemærket, at blandt de Grunde, der fra min Side i Betænkningen ere blevne anførte mod Statsdriften, mangler der Beviis for den, at den er for dyr, og at den er dyrere end den private Drift. Jeg havde ikke ventet, at den ærede Ordfører vilde begjære et saadant Beviis, eller at han ligesom kunde forudsætte det Modsatte. Jeg kunde snarere fristes til at spørge: I hvilken Retning har den ærede Ordfører fundet, at Statsdriften er billigere? Er man ikke tværtimod overalt kommen til den Anskuelse, at der, hvor Statsdrift kan undgaaes, der bør den undgaaes, fordi den er saaledes bunden ved Former og Omkost og saa meget Andet, der gjør den bekostelig, at det bestandigt har vist sig, at den private Drift er billigere. Dette har vist sig med Hensyn til den materielle Industri, og det har vist sig paa det aandelige Omraade, kan jeg sige. Jeg skal tillade mig at nævne nogle Exempler, som jeg troer maae være oplysende og endog bevisende. Er det saaledes blevet antaget, at vore Domainers Drift og Bestyrelse har været billig, eller er man ikke tværtimod gaaet ud fra den modsatte Anskuelse, og er man ikke efterhaanden kommen til den Overbeviisning, at Staten ikke staaer sig ved at være Agerbruger eller Jordegodsbestyrer, og at det er for kostbar en Driftsmaade, og har man ikke derfor søgt efterhaanden at frigjøre Staten derfor og lade ogsaa Domainerne gaae over i privat Besiddelse? Har Statsdriften af Stutterivæsenet været

billig? Har ikke Staten ved at ville fabricere Porcellain sat Penge til, medens Private have kunnet gjøre det paa en fordeelagtig Maade? Paa det aandelige Omraade gjælder dette ligeledes. Jeg vil her blot nævne, om jeg tør kalde det saa, Driften af vort Skolevæsen. Har Metropolitanstolen f. Ex. her i Byen været drevet billigt, eller har den ikke bestandigt maattet have store Tilflugt fra Staten, medens private Skolebestyrere have leveret fortreffelige tilsvarende Resultater og dog haft deres Fordeel derved? Komme vi ind paa Communicationsvæsenet, har heller ikke Statsdriften været billig. Den ærede Ordfører vil dog vel ikke ansee den kongelige Postdampskibsdrift for den billigste; det er dog vistnok en almindelig Erkjendelse, at, havde man bortforpagtet de Dampskibe, som drives for Statens Regning, vilde de ikke have medført saamegen Underbalance. Man kan saaledes vistnok i det Hele sige, at man ved Fortiden er bleven saa tilstrækkeligt advaret imod uden Videre at overdrage Noget til Statens Drift, at man skal see sig vel for og søge saavidt muligt at undgaae det, naar der er Tale derom. — Det er det, som jeg nu troer ogsaa kan undgaaes her, naar vi ikke forhaste os, og det er det, som jeg har været saa fri at ville lægge Thinget paa Sinde. Som den sidste ærede Taler fremhævede, kan det faare let stee, at vi forhaste os ved den her foreslaaede Beslutning, saaledes at vi ikke senere kunne rolle ved eller forandre Forholdet igjen. Der kan i mine Dine ikke, saaledes som den ærede 1ste Landsthingsmand for 10de Kredts (Jeszen) fremhævede, opstaae nogen Fare eller Ulempe derved, at man i nogen, ja, maaskee længere, Tid lader Driften gaae som hidtil, uden at tage nogen endelig Beslutning om den i Diebliffet. Med det Drifts personale, som der for Tiden er tilstede paa de jydsk-sjyenske Baner, vil man jo uden Tvivl, i alt Fald med meget saa Forandringer, kunne forsette Driften usforstyrret som nu. — Med Hensyn til hvad jeg har tilladt mig i Betænkningen at bemærke om en Bortforpagtning af Banerne, skal jeg udtale, at det ikke har staaet mig absolut for Die, at det skulde være nødvendigt for den tilkommende Forpagter — det vilde det sjællandske